

KOHTUMÄÄRUS

Kohus	Tallinna Halduskohus
Kohtunik	Reelika Lind
Määruse tegemise aeg ja koht	9. august 2022, Tallinn
Haldusaja number	3-22-1629
Haldusasi	MTÜ Eesti Suurkiskjad kaebus Keskkonnaameti 29.07.2022 korralduse nr 1-3/22/384 tühistamiseks
Menetlustoiming	Esialgse õiguskaitse taotluse lahendamine

RESOLUTSIOON

Rahuldada MTÜ Eesti Suurkiskjad esialgse õiguskaitse taotlus ja peatada Keskkonnaameti 29.07.2022 korralduse nr 1-3/22/384 kehtivus kuni asja menetlust lõpetava kohtulahendi jõustumiseni.

EDASIKAEBAMISE KORD JA SELGITUSED

Määruse peale saab esitada määruskaebuse Tallinna Ringkonnakohtule 15 päeva jooksul määruse kättetoimetamisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 252 lg 7, § 204 lg 1).

ASJAOLUD

1. Keskkonnaamet (KKA) kehtestas 29.07.2022 korraldusega nr 1-3/22/384 „Pruunkaru küttemismahu kehtestamine 2022/2023. jahiaastal“ pruunkaru küttemismahuks Eesti Vabariigi territooriumil esimese osana kokku 90 isendit ning kinnitas küttemismahu jagunemise maakondade vahel. Vaidlustatud korralduse p 2.1 kohaselt on see korraldus antud karu tekitatud kahjustuste piirkonnas kahjustuste vältimise eesmärgil.

Vaidlustatud korralduse p-s 2.3 on sätestatud, et „Eesti on koostanud Suurkiskjate kaitse- ja ohjamiskava aastateks 2022-2031 (edaspidi tegevuskava). Tegevuskava ühe olulise eesmärgina on ära toodud vajadus säilitada Eestis iga-aastaselt vähemalt 70 sama-aastaste poegadega karu pesakonna (asurkonna üldarvukus ca 650 isendit) olemasolu ning jätkata jahipidamist peamiselt liigi inimpeglikkuse säilitamiseks ja karu tekitatud kahjustuste vähendamiseks (p 7.2.1.). Keskkonnaagentuuri aruande „Ulukiasurkondade seisund ja küttemissoovitus 2022“ (edaspidi Keskkonnaagentuuri ulukiseire aruanne) andmetel on eelmise aasta (2021) karu pesakondade arvukuseks hinnatud 85. Karu arvukus ja levik on üldist tõusutrendi väljendanud juba viimased 15 aastat ning asurkonna seisundit võib pidada väga heaks. 2020 ja 2021. aastal oli pruunkaru tekitatud kahjustuste hulk mesindusele suurim kui kunagi varem teadaolevalt. Samas tänavu kevadel on võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kahjustuste hulk mõnevõrra vähenenud.“

Vaidlustatud korralduse p 2.4 kohaselt: „Keskkonnaagentuuri ulukiseire aruanne sisaldab ettepanekut määrata pruunkaru esialgseks küttimismahuks 2022/2023 jahiaastal Eestis maksimaalselt kokku 90 isendit, sellest Harju maakonnas 12, Ida-Viru maakonnas 13, Jõgeva maakonnas 9, Järva maakonnas 12, Lääne maakonnas 2, Lääne-Viru maakonnas 15, Põlva maakonnas 3, Pärnu maakonnas 5, Rapla maakonnas 3, Tartu maakonnas 7, Valga maakonnas 2, Viljandi maakonnas 6 ja Võru maakonnas 1. Ettepaneku tegemisel on arvestatud pruunkaru asustustihedust, juurdekasvunäitajaid, arvukuse muutust viimase nelja aasta jooksul, eelnevate aastate küttimisstruktuuri ning 2021. ja 2022. aasta kahjustuste paiknemist ja ulatust. Keskkonnaagentuuri ulukiseire aruande ettepanekul 2022/2023. jahiaastal Hiiu ja Saare maakonnale pruunkaru küttimismahtu ei kehtestatud. Aruandes on antud soovitus lubada Keskkonnaametil lisaks maakondlikuks jaotamiseks soovitatud kvoodile võimalike erakorraliste juhtumite korral, milleks on esmajoones probleemsete ilmumine jahiaja vältel, lubada küttida Eestis veel kuni kuus karu.“

Vaidlustatud korralduse p 2.6: „Arvestades kahjustuste esinemise sagedust ja paigutust, pruunkaru arvukuse ja levikuala laienemise soodustamist on põhjendatud kehtestada 2022/2023. jahiaasta pruunkaru küttimismaht vastavalt Keskkonnaagentuuri ulukiseire aruandes toodud soovitudele. Maakondliku küttimismahu jagamisel jahipiirkondade vahel on arvesse võetud pruunkaru kahjustuste esinemist jahipiirkondades ja jahindusnõukogude esitatud ettepanekuid.“

Vaidlustatud korralduse p 2.7: „27.06.2022 tegi Keskkonnaameti poolt moodustatud suurkiskjate koostöökogu Keskkonnaametile ettepaneku kehtestada pruunkaru küttimismahtu esimeseks osaks 90 isendit. Koostöökogusse kuulusid Keskkonnaministeeriumi, Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri, jahimeeste, mesinike, loomakasvatavate, teadusasutuste ja keskkonnaorganisatsioonide esindajad. Maakondlikud küttimismahud soovitatakse jaotada vastavalt Keskkonnaagentuuri ulukiseire aruandes esitatud ettepanekutele. Piirkondliku jaotuse osas palutakse arvestada kahjustuste olemasolu ning küttimismahud jaotada jahi alguseks nii, et oleks võimalus jahiaja jooksul operatiivselt anda lisalubasid piirkondadesse, kus küttimismahud on realiseeritud aga kahjustused jätkuvad. Keskkonnaamet nõustub nende kaalutlustega.“

2. MTÜ Eesti Suurkiskjad (kaebaja) esitas 01.08.2022 Tallinna Halduskohtule **kaebuse** KKA 29.07.2022 korralduse tühistamiseks. Põhjendused:

2.1. Karu tohib küttida vaid erandkorras ja eritingimustega, kui kõik muud alternatiivsed praktikad on kasutusele võetud. KKA on aastaid seadust rikkunud ja andnud välja üldiseid karu küttimislube, mis ei ole tõendatud erandtingimustega ega ka erandkorraga. 90 isendi tapmine on direktiivi eesmärkide vastane tegevus. Iga isendi kohta peab olema välja toodud, miks just see isend tapetakse ja kas enne on võetud kõik võimalikud muud vahendid kasutusele. Arvukuse vähendamine ei saa olla eesmärk.

2.2. Vaidlustatud korraldus ei näita, et tegemist on loodusdirektiivi art 16 lg-s 1 lubatud erandiga. Ei ole tõendatud, et tapetakse kahjustusi tegev karu. Korraldus eeldab populatsiooni nõrgendamist ja liigi langemist punasesse nimestikku (IUCN-i kriteeriumi A1 ja C2, isegi ka D). Karu küttimine on loodusdirektiiviga Eestis keelatud (lisa IV ehk rangelt kaitstud liik). Loodusdirektiivi art 16 lg 1 erandeid ei või rakendada populatsiooni üldiseks piiramiseks ega isegi mitte kahjusid tekitava populatsiooni üldiseks piiramiseks.

2.3. Tegevuskava ei sea mingisugust juhendavat raamistikku, kuidas karude küttimine saaks toimuda loodusdirektiivi poolt eeldatavate rangete eritingimuste alusel: nt kuidas tapetavaks valitud isendid tuleb seostada juba tekitatud konkreetsete kahjudega ja kuidas tapmisotsuse

tegijad peaks eelnevalt alternatiivseid lahendusi kaaluma letaalsete meetmete vältimiseks – iga erandi juures eraldi.

2.4. Korralduses viidatud suurkiskjate kava ei toetu teaduslikule alusele ja on illegaalne. Tegevuskava võimaldab karude populatsiooni vähendada 1000 isendilt 650 isendini. On tõendeid, et senised karude küttimiskohad ja kahjustuste kohad ei ühti.

2.5. Küttimissüsteem on illegaalselt üles ehitatud. Load antakse maakonna või ühe suure ala peale, mitte ühele konkreetsele piirkonnale, kus kahjud konkreetsetl on aset leidnud. Kaheldav on väide, et küttimine tekitab karudes inimpelglikkust, sest karud ei ole karjaloomad ja ühe karu küttimine jahimehe söödaplatsil ei tekita kuidagi teistes karudes inimpelglikkust.

2.6. Karu populatsiooni soodsat seisundit ei ole piisavalt tõendatud. Teatavasti ei lähe karudel ülejäänud Baltikumis kuigi hästi ja seega on Eesti karu asurkonna hoidmisel loodusdirektiivi järgi ülimalt oluline osa. IUCN-i punases nimestikus on karu ametlik hinnang hetkel „ohuväline“ ehk liik ei ole ohustatud IUCN-i kriteeriumide alusel. Loodusdirektiivi esmane eesmärk on tagada liigi soodne seisund. Liigi seisundit ei saa kahtlusteta soodsaks hinnata juhul, kui osa kriteeriumitest on jäetud andmete puudumisel või ressursside nappusel hindamata. Osade indikaatorite hindamise tegemine (või vajalike andmete kogumine selle jaoks) on alles ette nähtud suurkiskjate tegevuskavaga 2022-2031. Eesti teadlased kinnitavad, et karude kohta ei ole piisavalt teaduslikke tõendeid. Karu arvukuse hinnang põhineb Eestis jahimeestelt saadud infole.

2.7. Karude küttimisega ei järgita ettevaatuspõhimõtet. Euroopa Kohtu lahendist asjas nr C-418/04 selgub, et kaitsemeetmeid peab rakendama juba enne, kui liigid või elupaigad on ebasoodsas seisundis. Baasasurkondade sihtväärtused suurkiskjate tegevuskavas on tuletatud umbmääraselt seostamata sihtväärtusi adekvaatsete soodsa seisundi teaduslike analüüsides. Keskkonnaagentuuri andmetel oli karude keskmine vanus 2008.-2010. a kütitud isenditel pea 5 aastat, 2012. a oli vanus 3,5 aastat ja 2016.-2017. a juba 2,9 aastat. Doktorant E. Tammeleht märgib, et kütitud isendite hulgast on kadunud vanad loomad. Aastatel 2008-2010 oli kütitud isendite hulgast vähemalt 10-aastaseid karusid 10 (vanim 18-aastane emakaru), 2012. a 3 karu (vanim 16-aastane emane), kuid 2016. a ja 2017. a ei olnud mitte ühtegi nii vana karu, vanimad olid 7-aastane emakaru ja kaks 6-aastast isast karu. Seega luuakse senise küttimispraktikaga hoopis tingimusi kahjustuste tekitamiseks (noored loomad on altimad mesitarusid ründama, vanade karude küttimisega lõhutakse senine struktuur ja uued noored karud asustavad territooriume). Kõik loendatud loomad ei pruugi olla Eestist pärit, vaid sissevool Venemaalt.

2.8. Karujahi kui ennetava tegevuse lubamine kahjude ärahoidmiseks on vastuolus loodusdirektiivi art 16 lg-ga 1 ja sama leidis Euroopa Kohus lahendis asjas nr C-342/05. Karu kahjustusi mesinikele on võimalik pea täielikult ära hoida, paigaldades elektrikarjuse. E. Tammeleht kirjutab, et nt 2019. a suvel talude mesilatega tutvumisel oli vaid kahes mesilas toimitud soovitusel järgi. Eesti teadlased väidavad, et karukahjud ei ole eelkõige seotud karude arvukusega. Lisaks on kahjudel seos keskmise õhutemperatuuriga ja metsaraiega. Metsaraiete vähendamine hoiaks ära karukahjud. Tõestamata on, et kahjustuste hulk on sünkroonis arvukusega, pigem näitavad PRIA andmed vastupidist. Mesitarud on metsa viidud ja pole imestada, et karud käivad seal söömas. PRIA registri andmetel paiknes 2010. a metsas või selle lähiümbruses (kuni 30 m metsaservast) 145 mesilat, 2015. a oli selliseid mesilaid 715 ja 2021. a 962. Kogutud andmed tõendavad, et karude küttimine ei ole kahjusid vähendanud.

2.9. Jahindusnõukogud ei tugine mitte milleski loodusdirektiivile ja tegelik jahinduspraktika ei soosi kuidagi nuhtlusisendite küttimist. Puuduvad juhendid ja praktika, mis võimaldaks suunata pruunkarude küttimist kahjustuskolletesse. Konkreetset kahjustuskohad ja karuküttimiskohad ei klapi.

2.10. Kaebaja osales tegevuskava koostamisel, kuid tema sisulisi ettepanekuid arvesse ei võetud. Tegevuskava ei ole koostatud tugeval teaduslikul tõestusel. Näiteks ei ole ühegi liigi puhul välja arvatud, kui suur peaks olema Eesti asurkond, et need liigid oleksid jätkusuutlikud pikas perspektiivis. Karu arvukuse vähendamine on rangelt kaitstava liigi puhul ebaseaduslik ja on vastuolus loodusdirektiiviga. Vaidlustatavas korralduses puudub juhendav raamistik, mis näitaks, kuidas karude küttimine saaks toimuda loodusdirektiivi poolt eeldatavate rangete eritingimuste alusel.

3. Kaebuses sisaldus **esialgse õiguskaitse taotlus** vaidlusaluse korraldusega reguleeritava karujahi peatamiseks kohtumenetluse ajaks. Kaebaja taotleb karujahi peatamist kuni kohtumenetluse lõppemiseni. Kaebaluse käskkirja poolt võimaldatava laiaulatusliku karujahi jätkamine on seadusvastane ja Euroopa Liidus loodusdirektiivi vastane tegevus. Karujaht algas 1. augustil.

4. KKA palus jätta esialgse õiguskaitse taotluse rahuldamata. Põhjendused:

4.1. Õiguskaitse taotlus on põhjendamata ja puudub kaebaja õigustele kahjuliku tagajärje oht. Kaebaja ei ole esitanud konkreetseid ja veenvaid selgitusi selle kohta, kuidas ja millised pöördumatud või raskesti kõrvaldatavad tagajärjed tooks tema õigustele kaasa esialgse õiguskaitse kohaldamata jätmise. Väidet, et mingi tegevus on seaduse- või loodusdirektiivi vastane, ei saa lugeda HKMS § 250 lg 2 kohaseks põhjenduseks. Vaidlustatud korraldus ei ole vastuolus ei siseriikliku õigusega ega ka loodusdirektiiviga.

4.2. Jahiseaduse § 4 lg 1 p 5 kohaselt on karu suuruluk. Vastavalt keskkonnaministri 28.05.2013 määruse nr 32 „Jahieeskirja” § 5 lg-le 1 võib karule, välja arvatud poegadega emakarule, pidada varitsus- või hiilimisjahti 1. augustist 31. oktoobrini karu tekitatud kahjustuste piirkonnas kahjustuste vältimise eesmärgil. Vaidlustatud korralduses võttis KKA esialgse küttimismahu määramisel ja selle jagamisel piirkondade vahel arvesse nii kahjustuste esinemise sagedust ja paigutust, kui ka karu arvukuse ja levikuala laienemise soodustamist.

4.3. Loodusdirektiivi art 16 lg 1 sätestab erandi, mille kohaselt on karu jaht lubatud, juhul kui see on vajalik loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmiseks ja looduslike elupaikade säilitamiseks; eriti oluliste saagi-, karja-, metsa-, kalamajandus-, veemajanduskahjude ja muud liiki omandiga seotud kahjude ärahoidmiseks või rahva tervise ja elanikkonna ohutuse huvides või muude üldiste huvide seisukohast eriti mõjuvatel põhjustel, sealhulgas sotsiaalsed ja majanduslikud põhjused ning kasu, mida keskkond saab erandite andmisest. Erand kajastub siseriiklikus õiguses jahieeskirja § 5 lg-s 1.

4.4. Vaidlustatud korraldusega ei ohustata karu populatsiooni soodsa kaitsetaseme säilitamist nende looduslikul levialal. Karu arvukus ja levik on üldist tõusutrendi väljendanud juba viimased 15 aastat ning asurkonna seisundit või pidada väga heaks (tegevuskava lk 6). Karujaht on lubatud perioodil, mil see kõige vähem liiki kahjustab. Näiteks ei tohi vaidlustatud korralduse alusel karujahti pidada karude jooksuajal, taliuinaku ega ka poegade sündimise ajal. Seega aitab karujaht perioodil 1. augustist kuni 31. oktoobrini vähendada kahjustusi, võttes maksimaalselt arvesse liigi bioloogilisi iseärasusi ning on seetõttu kõige enam liiki säästev.

4.5. Euroopa Kohus märkis kohtuasjas nr C-342/05, et loodusdirektiivi art 16 lg 1 ei esita seal ette nähtud erandite kohaldamise eeltingimusena olulise kahju eelneva ilmnemise nõuet. Järelikult on erandi alusel ennetavalt karude küttimise lubamine liiki kõige vähem häirival perioodil kooskõlas nii loodusdirektiivi kui ka viidatud Euroopa Kohtu lahendi seisukohaga.

4.6. Karu küttimismahu kehtestamisel lähtub KKA tegevuskavas toodud eesmärkidest ning Keskkonnaagentuuri ettepanekust. Tegevuskavas on toodud ühe olulise eesmärgina vajadus

säilitada Eestis iga-aastaselt vähemalt 70 sama-aastaste poegadega karu pesakonna (asurkonna üldarvukus selle pesakondade arvu juures oleks ca 650 isendit) olemasolu ning jätkata jahipidamist peamiselt liigi inimpeglikkuse säilitamiseks ja karu tekitatud kahjustuste vähendamiseks (tegevuskava p 7.2.1.). Tegevuskavas eesmärgiks toodud arvukus tagab liigi pikaajalise säilimise. Kaebaja on eksitavalt väitnud, et praegune küttimise eesmärk on vähendada karude arvukust tegevuskavas seatud piirini. Tegevuskavas ei ole määratletud karude arvukuse ülempiiri. Tegevuskavas toodud karude arvukus on miinimum, millest arvukus ei tohi madalamaks minna, ning seda jälgitakse küttimisotsuste tegemisel. Juhul, kui arvukus langeks alla tegevuskavas toodud miinimumi, kahjustaks erandi tegemine ehk küttimise lubamine karu populatsiooni soodsa kaitsetaseme säilimist ning erandi kohaldamine oleks lubamatu.

4.7. Ulukiseire aruande andmetel on 2021. a karu pesakondade arvukuseks hinnatud 85. 90 isendi küttimine ei ohusta tegevuskavas toodud eesmärke ega asurkonna soodsat seisundit ning on seatud eesmärgiga säilitada karu praegust arvukust. Pikemas ajaskaalas on karu arvukus ja levik väljendunud tõusutrendi viimased 15 aastat ja asurkonna seisundit võib Eestis väga heaks pidada. Järelikult on riik parima olemasoleva teadmise põhjal teinud küttimise korraldamisel tasakaalustatud otsused. Sama-aastaste poegadega karu pesakondi oli 2012. a Eestis 62 ja 2021. a 91.

4.8. Tegevuskava (ohjamiskava) ja Keskkonnaagentuuri analüüsi aluse leitud küttimismaht on oluline populatsiooni hea kaitsestaatuse tagamiseks, kahjude ärahoidmiseks ja sotsiaalsete probleemide vähendamiseks. Vastavalt loodusdirektiivile on vaidlustatud korraldusega kehtestatud erand piiratud (ajaliselt, arvult, piirkonniti). Erandi rakendamise edasilükkamine võib kahjustada asurkonna kaitse eesmärke, eelkõige põhjustel, et reguleerimise periood jääb lühemaks, väheneb võimalus tabada soovitud hulk isendeid, kasvab kahjustuste tõenäosus, mis tekitab majanduslikku kahju ja sotsiaalseid pingeid.

KOHTU PÕHJENDUSED

5. HKMS § 249 lg 1 järgi võib kohus kaebaja põhjendatud taotluse alusel või omal algatusel teha igas menetlusstaadiumis määruse kaebaja õiguste esialgse kaitse kohta, kui vastasel seda juhul võib kaebaja õiguste kaitse kohtuotsusega osutada oluliselt raskendatuks või võimatuks. Sama paragrahvi lg 3 järgi kohus arvestab esialgse õiguskaitse määruse tegemisel avalikku huvi ja puudutatud isiku õigusi ning hindab kaebuse perspektiive ja esialgse õiguskaitse määruse ettenähtavaid tagajärgi.

6. Kaebaja puhul on tegemist valitsusvälise keskkonnaorganisatsiooniga keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 31 lg 1 p 1 tähenduses, kelle kaebeõigus tuleneb sama seaduse § 30 lg-st 1 ja kelle huvi põhjendatust või õiguste rikkumist eeldatakse.

7. Esialgse õiguskaitse vajadust ei saa välistada. Kohus nõustub vastustajaga, et kaebaja ei ole esialgse õiguskaitse kohaldamise vajadust põhjendanud eraldiseisvalt. Siiski on õiguskaitse vajadus tuletatav kaebuse tekstist. Vaidlustatud korralduse kehtivuse peatamata jätmisel võib küttida 2022/2023. jahiperioodil 1. augustist kuni 31. oktoobrini (Jahieeskirja § 5 lg 1) 90 pruunkaru. Juhul, kui kohus leiab hilisemal asja läbivaatamisel, et vaidlustatud korraldus oli õigusvastane, ja tühistab haldusakti, siis ei ole võimalik mingil moel taastada olukorda, kus mitte ühtegi pruunkaru ei oleks küttitud. Vaidlustatud korralduse kehtivuse peatamata jätmisel tekiksid pöördumatud tagajärjed. Seega tuleb jaatada kaebajal kui keskkonnaorganisatsioonil õiguskaitse vajadust.

8. Kohus ei saa väita, et praeguses menetlusstaadiumis on kaebuse eduväljavaated olematud. Kaebuse väiteid tuleb põhjalikumalt analüüsida koostoimes vaidlustatud korralduse, tegevuskava ja ulukiseire aruandega. Halduskohus peab asja sisulisel läbivaatamisel kontrollima haldusakti seaduslikkust omal algatusel kõikidest aspektidest.

9. Praeguses vaidluses ei tugine kaebaja enda subjektiivsete huvide kaitsmisele, vaid ta on justnimelt kohtusse pöördunud avalike huvide kaitsmiseks. Avalikuks huviks on karude arvukuse säilitamine arvestades nende ökoloogilist funktsiooni, aga samas ka võimalikust inimestele tekitatavast ülemäärasest kahjust hoidumine.

10. Vastustaja väitel on küttimismaht (mis on üks olulisematest näitajatest vaidlustatud korralduses koos konkreetsete isendite küttimiseks antavate eelduste arvestamisega) oluline populatsiooni hea kaitsesaatuse tagamiseks, kahjude ärahoidmiseks ja sotsiaalsete probleemide vähendamiseks. Vastustaja hinnangul kasvab kahjustuste tõenäosus. Kohus leiab, et tegelikku kahjustuste tekkimist ei saa ette ennustada. Kahjustuste tekitamine karude poolt mesilasperede hävitamisel võib olla seotud sellega, et mesilaste omanikud ei ole kasutusele võtnud ohjavaid meetmeid (elektrikarjuste paigaldamine ja tarude mitte asetamine metsa lähedusse), nagu väitis kaebaja. Samuti saab nt mesilastarude hävitamisega tekitatud kahju lihtsamal moel hüvitada rahaliselt, kui maha lastud karu asendada (arvestades, et maha lastud karu vanus on 6-12 eluaastat). Kohus nõustub kaebajaga, et keskkonnaasjades on põhjendatud eelkõige lähtuda ettevaatuspõhimõttest, sest keskkonnale tekitatud kahjudel on laiemaulatuslikud tagajärjed ja nende kõrvaldamine ei ole lihtne. Juhul, kui asja lahendamise käigus selgub, et vaidlusalune haldusakt oli põhjendatud, on KKA-l võimalik sellel aastal küttimata jäetud karude arvuga arvestada järgmisel aastal küttimiseks lubatud karude arvu kindlaksmääramisel.

11. Eeltoodu alusel rahuldab kohus esialgse õiguskaitsse taotluse ja peatab vaidlustatud korralduse kehtivuse.

12. Kohus selgitab, et lahendab esialgse õiguskaitsse taotluse piiratud teabe ja aja tingimustes kujundatud esialgse hinnangu raames. Esialgse õiguskaitsse taotluse rahuldamine ei tähenda, et ka kaebus kuulub tingimata rahuldamisele. Samuti on kohtul HKMS § 253 lg 1 alusel võimalik menetlusosalise taotluse alusel või omal algatusel teistsuguste asjaolude selgumisel esialgse õiguskaitsse määruse igas menetlusstaadiumis tühistada või seda muuta.

/allkirjastatud digitaalselt/